

1574792

**Реабілітовані
Історією**

5

**ТРАГІЧНЕ МИНУЛЕ:
ДОКУМЕНТИ СВДЧАТЬ**

ВІД «СЛОВА» ДО СОЛОВКІВ

Більшовицька каральна машина знищила мільйони людських життів. З особливою ненавистю тоталітарна система нищила і гнітила духовну еліту української нації. У жорна сталінських репресій потрапили письменники Валер'ян Підмогильний, Валер'ян Поліщук та Григорій Епик. У книзі публікуються матеріали кримінальних справ цих письменників, які зберігаються у Галузевому державному архіві Служби безпеки України. Метою даної книги є введення до наукового обігу архівних документів, які дають можливість показати трагізм тогочасних репресій.

У виданні вміщено книгу С. Підгайного «Українська інтелігенція на Соловках» та список розстріляних українців у Сандармосі.

Видання адресується всім, кому не байдужі трагічні сторінки нашої історії.

ЗМІСТ

СОЛОВЕЦЬКІ В'ЯЗНІ <i>Юрій Пшеничний</i>	3
Археографічна передмова <i>Юрій Пшеничний</i>	39
КРИМІНАЛЬНА СПРАВА В.П. ПІДМОГИЛЬНОГО	40
№ 1 Ордер на обшук та арешт В. П. Підмогильного 4 грудня 1934 р.	40
№ 2 Постанова про початок провадження слідства у справі В. П. Підмогильного	40
№ 3 Анкета звинувачуваного В. П. Підмогильного	41
№ 4 Протокол допиту В. П. Підмогильного 9 грудня 1934 р.	42
№ 5 Протокол допиту В. П. Підмогильного 11 грудня 1934 р.	44
№ 6 Протокол допиту В. П. Підмогильного 11 грудня 1934 р.	45
№ 7 Протокол допиту В. П. Підмогильного 12 грудня 1934 р.	46
№ 8 Заява В. П. Підмогильного від 14 грудня 1934 р.	47
№ 9 Протокол допиту В. П. Підмогильного 16 грудня 1934 р.	48
№ 10 Протокол допиту В. П. Підмогильного 17 грудня 1934 р.	49
№ 11 Протокол допиту В. П. Підмогильного 24 грудня 1934 р.	51
№ 12 До протоколу мого допиту від 24 грудня 1934 р.	52
№ 13 Протокол допиту В. П. Підмогильного 26 грудня 1934 р.	54
№ 14 Протокол допиту В. П. Підмогильного 26 грудня 1934 р.	55
№ 15 Протокол допиту В. П. Підмогильного 28 грудня 1934 р.	56
№ 16 Протокол допиту В. П. Підмогильного 3 січня 1935 р.	57
№ 17 Протокол допиту В. П. Підмогильного 3 січня 1935 р.	58
№ 18 Заява В. П. Підмогильного 10 січня 1935 р.	60
№ 19 Протокол допиту В. П. Підмогильного 11 січня 1935 р.	60
№ 20 Постанова від 13 січня 1935 р.	62
№ 21 Виписка із показань Гриця від 22 листопада 1933 р.	64
№ 22 Виписка із протоколу допиту С. В. Пилипенка від 21 грудня 1933 р.	64
№ 23 Виписка із протоколу допиту М. М. Ялового від 20 червня 1933 р.	65
№ 24 Виписка із протоколу допиту М. М. Ялового від 20 червня 1933 р.	66
№ 25 Виписка із протоколу допиту М. Д. Ирчана від 26 березня 1933 р.	66
№ 26 Виписка із протоколу допиту Ирчана від 31 березня 1934 р.	67
№ 27 Виписка із протоколу допиту О. А. Слісаренка від 25 травня 1934 р.	67
№ 28 Виписка із протоколу допиту О. А. Слісаренка від 25 травня 1934 р.	68
№ 29 Постанова від 13 січня 1935 р.	69
№ 30 Протокол допиту В. П. Підмогильного 15 січня 1935 р.	69
№ 31 Протокол допиту В. П. Підмогильного 15 січня 1935 р.	71
№ 32 Протокол допиту В. П. Підмогильного 19 січня 1935 р.	72
№ 33 Протокол допиту В. П. Підмогильного 27 січня 1935 р.	74
№ 34 Протокол про закінчення попереднього слідства 25 березня 1935 р.	75

КРИМІНАЛЬНА СПРАВА В. Л. ПОЛІЩУКА..... 76

№ 1 Ордер на обшук та арешт В. Л. Поліщука 5 грудня 1934 р.	76
№ 2 Постанова про обшук та арешт В. Л. Поліщука 5 грудня 1934 р.	76
№ 3 Анкета звинувачуваного В. Л. Поліщука	
№ 4 Протокол допиту В. Л. Поліщука 7 грудня 1934 р.	78
№ 5 Свідчення В. Л. Поліщука 8 грудня 1934 р.	82
№ 6 Протокол допиту В. Л. Поліщука 14 грудня 1914 р.	83
№ 7 Протокол допиту В. Л. Поліщука 15 грудня 1934 р.	85
№ 8 Показання В. Л. Поліщука 19 грудня 1934 р.	88
№ 9 Протокол допиту В. Л. Поліщука 21 грудня 1934 р.	90
№ 10 Протокол допиту В. Л. Поліщука 21 грудня 1934 р.	93
№ 11 Автобіографія Валеріана Поліщука	95
№ 12 Протокол очної ставки між Г. Епіком і В. Поліщуком 4 січня 1935 р.	98
№ 13 Протокол очної ставки між В. Поліщуком і Є. Плужником 4 січня 1935 р.	100
№ 14 Протокол допиту В. Л. Поліщука 5 січня 1935 р.	102
№ 15 Протокол допиту В. Л. Поліщука 5 січня 1935 р.	102
№ 16 Протокол допиту В. Л. Поліщука 5 січня 1935 р.	104
№ 17 Протокол допиту В. Л. Поліщука 6 січня 1935 р.	105
№ 18 Протокол допиту В. Л. Поліщука 7 січня 1935 р.	106
№ 19 Показання В. Л. Поліщука 8 січня 1935 р.	107
№ 20 Протокол допиту В. Л. Поліщука 9 січня 1935 р.	108
№ 21 Показання В. Л. Поліщука 11 січня 1935 р.	109
№ 22 Протокол допиту В. Л. Поліщука 12 січня 1935 р.	110
№ 23 Протокол допиту В. Л. Поліщука 12 січня 1935 р.	111
№ 24 Протокол допиту В. Л. Поліщука 13 січня 1935 р.	112
№ 25 Протокол допиту В. Л. Поліщука 13 січня 1935 р.	113
№ 26 Протокол допиту В. Л. Поліщука 13 січня 1935 р.	114
№ 27 Протокол допиту В. Л. Поліщука 19 січня 1935 р.	115
№ 28 Протокол допиту В. Л. Поліщука 19 січня 1935 р.	115
№ 29 Протокол допиту В. Л. Поліщука 27 січня 1935 р.	116
№ 30 Протокол допиту В. Л. Поліщука 29 січня 1935 р.	118
№ 31 Протокол допиту В. Л. Поліщука 29 січня 1935 р.	118
№ 32 Протокол допиту В. Л. Поліщука 5 лютого 1935 р.	120
№ 33 Протокол допиту В. Л. Поліщука 6 лютого 1935 р.	122
№ 34 Протокол допиту В. Л. Поліщука 27 лютого 1935 р.	123
№ 35 Протокол допиту В. Л. Поліщука 27 лютого 1935 р.	123
№ 36 Протокол допиту В. Л. Поліщука 11 березня 1935 р.	124
№ 37 Протокол допиту В. Л. Поліщука 14 березня 1935 р.	125
№ 38 Протокол допиту В. Л. Поліщука 15 березня 1935 р.	126
№ 39 Протокол допиту В. Л. Поліщука 21 березня 1935 р.	128
№ 40 Протокол про закінчення попереднього слідства 25 березня 1935 р.	129

№ 41 Виписка з протоколу допиту К. С. Буревого 10 грудня 1934 р.	129
№ 42 Показання свідка Олесича 17 грудня 1934 р.	130

КРИМІНАЛЬНА СПРАВА Г. Д. ЕПІКА 135

№ 1 Ордер на обшук і арешт Г. Д. Епіка 4 грудня 1934 р.	135
№ 2 Постанова про кримінальне впровадження у справі Г. Д. Епіка 7 грудня 1934 р.	135
№ 3 Рапорт про обшук і арешт Г. Д. Епіка 5 грудня 1934 р.	136
№ 4 Анкета звинуваченого Г. Д. Епіка	
№ 5 Протокол допиту Г. Д. Епіка 8 грудня 1934 р.	138
№ 6 Протокол допиту Г. Д. Епіка 9 грудня 1934 р.	139
№ 7 Протокол допиту Г. Д. Епіка 17 грудня 1934 р.	140
№ 8 Протокол допиту Г. Д. Епіка 19 грудня 1934 р.	142
№ 9 Протокол допиту Г. Д. Епіка 21 грудня 1934 р.	144
№ 10 Протокол допиту Г. Д. Епіка 22 грудня 1934 р.	147
№ 11 Протокол допиту Г. Д. Епіка 23 грудня 1934 р.	148
№ 12 Протокол допиту Г. Д. Епіка 28 грудня 1934 р.	150
№ 13 Протокол допиту Г. Д. Епіка 31 грудня 1934 р.	153
№ 14 Протокол допиту Г. Д. Епіка 1 січня 1935 р.	154
№ 15 Постанова про очну ставку між Є. Плужником і Г. Епіком 2 січня 1935 р.	156
№ 16 Протокол очної ставки між Є. Плужником та Г. Епіком 3 січня 1935 р.	156
№ 17 Протокол допиту Г. Д. Епіка 3 січня 1935 р.	158
№ 18 Постанова про залучення свідчень інших звинувачуваних до справи Г. Епіка 7 січня 1935 р.	159
№ 19 Виписка із показів М. М. Ялового 20 червня 1933 р.	162
№ 20 Виписка із показань М. М. Ялового 20 червня 1933 р.	163
№ 21 Виписка із показань Є. Й. Черняка 21 червня 1933 р.	164
№ 22 Виписка із показань П. І. Демчука 5 липня 1933 р.	165
№ 23 Виписка із показань П. І. Демчука 11 липня 1933 р.	165
№ 24 Виписка із показань В. Д. Чечкевича 5 і 16 грудня 1933 р.	166
№ 25 Виписка із показань С. В. Пилипенко 21 і 22 грудня 1933 р.	167
№ 26 Виписка із показань Ю. І. Озерського 8 січня 1934 р.	167
№ 27 Виписка із показань В. З. Гжицького 1 січня 1934 р.	168
№ 28 Виписка із показань І. В. Ткачука 22 грудня 1933 р. і 23 січня 1934 р.	168
№ 29 Виписка із показань М. Д. Ірчана 10 січня 1934 р.	169
№ 30 Виписка із показань М. Д. Ірчана-Бабюка 26 березня 1934 р.	169
№ 31 Виписка із показань М. Д. Ірчана-Бабюка 26 березня 1934 р.	170
№ 32 Виписка із показань М. Д. Ірчана-Бабюка 26 березня 1934 р.	171
№ 33 Виписка із показань М. Д. Ірчана-Бабюка 28 березня 1934 р.	171
№ 34 Виписка із показань М. Д. Ірчана-Бабюка 31 березня 1934 р.	172

№ 35 Виписка із показань О. А. Слісаренко 25 травня 1934 р.	172
№ 36 Виписка із показань О. А. Слісаренко 25 травня 1934 р.	173
№ 37 Виписка із показань О. А. Слісаренко 25 травня 1934 р.	174
№ 38 Виписка із показань М. М. Лебеда 26 і 27 грудня 1934 р.	174
№ 39 Виписка із показань Д. Н. Фальківського 4 грудня 1934 р.	175
№ 40 Протокол допиту Г. Д. Епіка 8 січня 1935 р.	176
№ 41 Протокол очної ставки між Г. Епіком і М. Кулішом 9 січня 1935 р.	177
№ 42 Протокол допиту Г. Д. Епіка 9 січня 1935 р.	179
№ 43 Протокол допиту Г. Д. Епіка 10 січня 1935 р.	181
№ 44 Протокол допиту Г. Д. Епіка 11 січня 1935 р.	183
№ 45 Протокол допиту Г. Д. Епіка 19 січня 1935 р.	184
№ 46 Протокол допиту Г. Д. Епіка 21 січня 1935 р.	186
№ 47 Протокол очної ставки між В. П. Підмогильним та Г. Д. Епіком 23 січня 1935 р.	188
№ 48 Протокол допиту Г. Д. Епіка 25 січня 1935 р.	190
№ 49 Протокол допиту Г. Д. Епіка 27 січня 1935 р.	193
№ 50 Протокол допиту Г. Д. Епіка 28 січня 1935 р.	194
№ 51 Протокол допиту Г. Д. Епіка 15 лютого 1935 р.	197
№ 52 Протокол про закінчення попереднього слідства 25 березня 1935 р.	202
№ 53 Вирок у справі № 0024 стосовно М. Любченка, Г. Епіка та інших 28 березня 1935 р.	203

СЕМЕН ПІДГАЙНИЙ. УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ НА СОЛОВКАХ СПОГАДИ 1933-1941.....207

I. Уваги до загальної характеристики каторги.....	207
II. СОЛОВЕЦЬКІ ПОРТРЕТИ.....	226

1. ТІ, ЧИЇ ІМЕНА НЕ ЗНАЧАТЬСЯ В ІСТОРІЇ.....	226
Генадій Садовський	226
Степан Запорований	231
Володимир Бенедикт	231
Олександр Березовський	232
Василько Отченаш	233
Олександр Навроцький.....	235
Іван Бойко	235

2. ДЕРЖАВНІ І ПАРТІЙНІ ДІЯЧІ СОВЕТСЬКОЇ УКРАЇНИ.....	235
Микола Любченко	236
О [лександр] Шумський	237
Солодуб	238
Семен Семко.....	238
Полоз	239

Іван Петренко	240
Юрій Самборський	240
Миколенко.....	241
Роман Заклинський	241

3. УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ І МИТЦІ	242
Євген Шабльовський	242
Академік Матвій Яворський	243
Академік Степан Рудницький	245
Василь Баб'як	246
Академік Михайло Слабченко	247
Йосип Гермайзе	248
Микола Павлушков	249
Михайло Новицький	250
Федір Пущенко	251
Іван Шаля.....	251
Василь Левицький.....	252
Петро Гребінник.....	252
Ананій Лебідь.....	253
Професор Яната	254
Нарушевич	256
Микола Зеров.....	256
Павло Филипович	258
Євген Плужник.....	259
Лесь Курбас	259
Микола Куліш	260
Олекса Слісаренко	260
Клим Поліщук	264
Гео Шкурупій.....	264
Марко Вороний	265
Григорій Епик	265
Мирослав Ірчан	267
Антін Крушельницький.....	267

СПИСОК ОСІБ, РЕПРЕСОВАНИХ В УКРАЇНІ, А ТАКОЖ УКРАЇНЦІВ, РЕПРЕСОВАНИХ ЗА ЇЇ МЕЖАМИ, ЯКІ ВІДБУВАЛИ ПОКАРАННЯ НА СОЛОВКАХ ТА БУЛИ РОЗСТРІЛЯНІ 27 ЖОВТНЯ — 4 ЛИСТОПАДА 1937 РОКУ ПІД МЕДВЕЖ'ЄГОРСЬКОМ	269
--	------------